

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Arviointikulttuuri

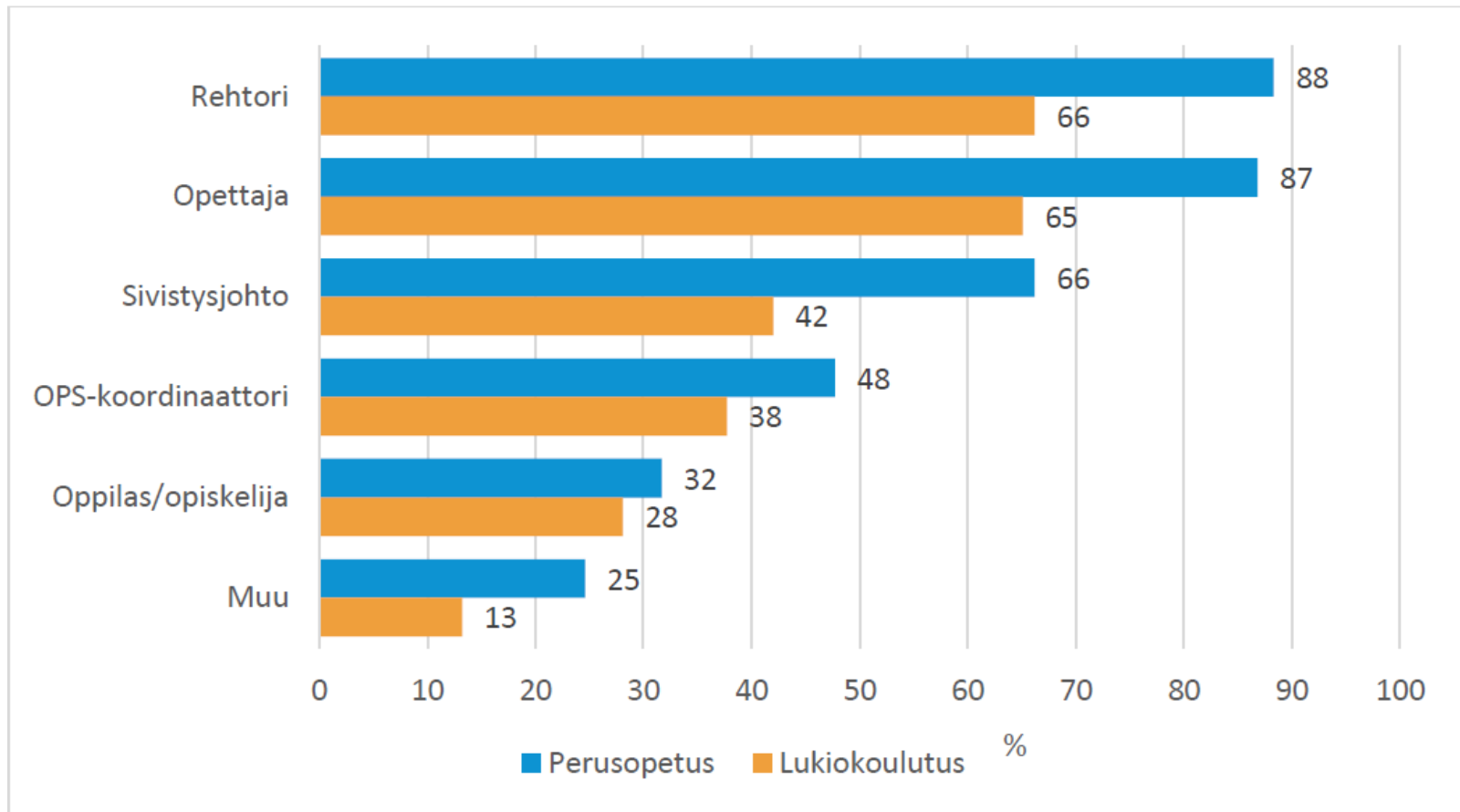
Oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa
ja lukiokoulutuksessa

Katriina Sulonen

Hyvä arviointikulttuuri

- keskeisiä piirteitä ovat yhteisesti laaditut selkeät tehtävät ja periaatteet (Ouakrim- Soivio 2015, Opetushallitus 2014)
- Perusopetuksessa arviointikulttuurin tulisi näkyä käytännön koulunpidossa esim. pedagogisina ohjeistuksina, normien noudattamisena, käytännön sääntöjen laatimisena, kannustavana ilmapiirinä, oppilaan oppimisen tukemisena, oppilaan osallistamisena arviointiin, työyhteisön vuorovaikutuksena, oikeudenmukaisuutena sekä monipuolisena arviointina
- Lukiokoulutuksessa ei opetussuunnitelman perusteissa ole erillistä lukua arviointikulttuurista. Lukion opetussuunnitelman perusteissa käsitellään kuitenkin lukion toimintakulttuuria, johon sisältyy asioita arviointikulttuurista.

Paikallisen OPS:n arviointiosuuden laadintaan osallistuneet tahot

Paikalliset opetussuunnitelmat arviointikulttuurin näkökulmasta

- Vastausten perusteella (281 vastausta) arviointiosuuden kirjoittamiseen oli osallistettu vaihtelevasti eri tahoja

Perusopetus:

- 53 % perusopetuksen järjestäjistä oli tehnyt paikallisia kirjauksia opetussuunnitelmiinsa
- paikalliset opetussuunnitelmat eroavat suuresti toisistaan
- paikallisten opetussuunnitelmien arviointilukuun liittyvät tarkennukset perustuvat hyvin pitkälle opetussuunnitelmien perusteisiin
- puutteita erityisesti: käyttäytymisen, nivelkohtien, itsearvioinnin ja formatiivisen arvioinnin kirjaamisessa

Lukiokoulutus:

- 42 % lukiokoulutuksen järjestäjistä oli kirjannut paikallisia painotuksia (kurssisuoritusten arviointi, arvioinnin tavoitteet, oppiaineen oppimäärään liittyvät täsmennykset, kirjaamiset dokumentteihin)

Arviointiteemat paikallisissa opetussuunnitelmissa

Paikalliseen opetussuunnitelmaan edellytetty arviointiteema	Osuus (%) tarkastelluista paikallisista opetussuunnitelmista, joissa arviointilukuun tehty täsmennyksiä (f = 122)	Osuus (%) kaikista kysymykseen vastanneista opetuksen järjestäjistä (f = 230)
Todistukset ja niiden antamiseen liittyvät käytännöt sekä sanallisen ja numeroarvioinnin käyttö todistuksissa eri oppiaineissa sekä käyttäytymisen arvioinnissa	92	49
Muut tiedottamisen ja arviointipalautteen antamisen muodot ja ajankohdat sekä yhteistyö huoltajien kanssa	90	48
Lukuvuoden päätteeksi tehtävä arviointi	84	44
Käyttäytymisen arviointi ja sen perustana olevat tavoitteet ja arviointiperusteet	72	38
Toisen ja kolmannen vuosiluokan sekä kuudennen ja seitsemännen vuosiluokan nivelvaiheisiin liittyvät arvioinnin ja palautteen antamisen käytännöt	69	37
Itsearviointin edellytysten tukeminen; itsearviointin ja vertaisarviointin periaatteet	64	34
Opintojen aikaisen formatiivisen arvioinnin ja palautteen antamisen periaatteet, kokonaisuus ja pedagoginen tehtävä oppimisen edistämässä	61	32
Valinnaisten aineiden arviointi	58	31
Opinnoissa etenemisen, luokalta siirtymisen ja luokalle jättämisen periaatteet ja käytännöt	54	29
Arviointikulttuurin kehittämisen paikalliset painopisteet	53	28

Arviointikulttuuri, toimijoiden välinen vuorovaikutus ja yhteistyö

- rehtoreiden ja opettajien näkemykset arviointiin liittyvästä yhteistyöstä eroavat toisistaan (rehtorit 4,0; opettajat 3,0)
- opettajista 87 % suunnitteli arviointia yksin, vähintään 71 % joskus kollegan kanssa
- arvioinnin suunnittelu oppijoiden kanssa harvinaisempaa
- pienissä kouluissa arvioinnin yhteissuunnittelu sujuu, parhaiten äidinkielen ja kirjallisuuden opettajien, vähiten taide – taitoaineiden sekä reaaliaineiden opettajien välillä
- sama suuntaus yhteistyöstä muiden koulujen ja oppilaitosten välillä
- aikaa yhteissuunnittelulle löytyi parhaiten: alakouluista, luokanopettajilta ja oppilaanohjaajilta sekä pisimpään työssä olleilta opettajilta

Kannustava ja kehittävä näkökulma arviointikulttuurissa

Oppivan yhteisön toimintatavat ja yhteisöllisyys edellyttävät dialogia, pedagogista johtajuutta ja keskinäistä palautteen antamista

- Rehtoreiden ja opettajien näkemykset eroavat, kun kysyttiin monipuolisesta palautteen antamisesta (rehtorit 3,6; opettajat 3,2) ja arviointiin liittyvän ohjeistuksen antamisesta (4,3; 3,4).
- Opettajat toivoivat arvioinnin tueksi mm. uusia ja yhtenäisiä arviointitapoja ja keinoja, materiaaleja, ohjeita ja hyviä käytänteitä.
- Lähes kolmannes (29 %) kysymykseen vastanneista opettajista ilmoitti tarvitsevansa yhteistä aikaa ja keskustelua arvioinnin suunnitteluun ja toteutukseen
- Paikallisista opetussuunnitelmista vain kolmannekseen oli kirjattu arviointiin liittyviä kehittämisenäkökulmia. Lisäykset liittyivät eniten todistusten antamiseen, numeeriseen/sanalliseen arviointiin ja kurssisuoritusten kirjaamiseen.

Arviointitiedon hyödyntäminen ja SWOT pohdintaa

- Rehtorit kokivat, että arviointitietoa hyödynnetään melko hyvin opetuksen ja muun koulutyön suunnittelussa. Näin tapahtui parhaiten alakouluissa, vähiten lukiossa.
- Arvioinnin vaikuttavuus opetuksen ja koulutuksen kehittämisessä koettiin heikommaksi.

SWOT-pohdintaa:

- Useimmiten mietittiin arvioinnin yhteisiä linjauksia, periaatteita ja yhteistyötä => nämä kaikki koettiin sekä vahvuutena, kehittämiskohteena, uhkana ja mahdollisuutena.
- Arvioinnin monipuolisuus nähtiin mahdollisuutena ja vahvuutena.
- Arvioinnin työläys ja ajankäyttö olivat selkeitä uhkatekijöitä.

Arviointikulttuuriin liittyvät kehittämissuositukset

- 1) Arviointiohjeet ja arviointiratkaisut tulee kirjoittaa paikalliseen opetussuunnitelmaan selkeästi ja kattavasti. Tähän tarvitaan suunnitelmallista ja osallistavaa johtamista.
- 2) Työyhteisön toimijoiden ja sidosryhmien välillä tarvitaan säännöllistä keskustelua ja kuuntelua arvioinnin periaatteista ja käytänteistä
⇒ jaettu ymmärrys kouluyhteisön toimintatavoista ja tehtävistä vahvistuu
- 3) Toimiva ja tavoitteellinen pedagoginen johtajuus kannustaa vuorovaikutukseen ja edistää arviointitiedon käyttöä koulun ja oppilaitoksen yhteisöllisessä kehittämisessä
- 4) Rehtorit tarvitsevat tukea arvioinnin johtamisessa, jotta saavutetaan yhteisöllinen arviointiymmärrys ja kunnioittava näkemys eri toimijoita kohtaan

Kiitos!

...Lisää aiheesta
arviointiraportissa ja arviointihankkeen omilla
sivuilla

<https://oppimisenarviointi.karvi.fi>

KARVI

YouTube

in

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

www.karvi.fi